

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

www.vwg-zutphen.nl vwgzutphen@gmail.com

Beste leden van de vogelwerkgroep Zutphen,

Buiten is het zo mistig dat zelfs de vogels op de voedertafel amper te zien zijn. Maar gelukkig is hier een nieuwe nieuwsbrief. Met informatie over de cursussen in het voorjaar van 2026, een oproep van de Uilenwerkgroep, een verslag van Michel en een aankondiging van tellingen. En we doen nogmaals een oproep voor een nieuwe penningmeester. Voor iedereen een goed 2026, jaar van de Steenuil.

De volgende nieuwsbrief zal in februari verschijnen. Kopij is welkom. Stuur je bijdrage naar het secretariaat vòòr 30 januari. Ook foto's zijn welkom!

Bestuur

vwgzutphen@gmail.com

De Algemene Ledenvergadering is op donderdag 26 maart 2026.

Thema van de lezing: terugblik op het jaar van de Torenvalk (2025).

Herhaalde oproep:

Vogelwerkgroep zoekt penningmeester

Wij, leden van het bestuur van de florierende Vogelwerkgroep Zutphen e.o., zijn op zoek naar jou! Heb je liefde voor werken met cijfertjes, ben je nauwgezet en wil je één van de spinnen zijn in het net van de Vogelwerkgroep? Houd jij je graag bezig met bestuurlijke zaken als bijvoorbeeld een overleg met de gemeente, het bijsturen van ontwikkelingen in natuurgebieden of het bundelen van vogelgegevens? En heb je bewondering en liefde voor vogels en natuur? Dan ben jij de vrouw of man die wij zoeken om vanaf komend voorjaar deel uit te gaan maken van ons enthousiaste bestuur.

Graag willen we in kleine kring je nader informeren over de mooie taak als penningmeester. Laat het ons weten via het secretariaat of je interesse hebt in het penningmeesterschap.

VWG-café's

vwgcafe@hotmail.com

Het eerste VWG-café van 2026 is tevens de nieuwjaarsbijeenkomst van de VWG. Maar het is ook de laatste keer dat Luc en Erna dit organiseren. Als niemand het stokje overneemt, betekent dit einde van het café. Laat dit niet gebeuren!

8 januari 2026 Nieuwjaarscafé

In de Uitwijk, het wijkgebouw van de Zuidwijken aan de Brink in Zutphen.

Let op: consumpties alleen **contant** af te rekenen!

Uilenwerkgroep Oelenwappers zoekt nieuwe leden

Binnen de Vogelwerkgroep Zutphen is de Uilenwerkgroep Oelenwappers actief.

Enthousiaste leden zijn bezig met het beschermen en bevorderen van het uilen- en roofvogelbestand. Daartoe worden meer dan 200 nestkasten onderhouden.

Tijdens het broedseizoen worden de nestkasten gecontroleerd op broedsel en wordt er assistentie verleend bij het ringen van de jongen.

Om nu en in de toekomst de doelstelling van de Uilenwerkgroep Oelenwappers te kunnen waarmaken, wordt er een oproep gedaan aan leden van de Vogelwerkgroep Zutphen om zich aan te melden voor de Uilenwerkgroep Oelenwappers.

Informatie kun je verkrijgen en aanmelding kun je doen bij: Joost Onstenk.

Zijn mailadres is: joost.onstenk@upcmail.nl en zijn telefoonnummer: 06-11627518

Groet,

Uilenwerkgroep Oelenwappers

Cursussen**Twee vogelcursussen in het voorjaar van 2026**

De cursuscommissie organiseert komend voorjaar weer twee cursussen, de Basis cursus en de cursus Vogelzang. Zoals je wel weet zijn de cursussen telkens een combinatie van lesavond en de daaropvolgende excursie, waarin we hopen de besproken vogels waar te nemen. Beide cursussen bestaan uit 5 lesavonden, 5 excursies en een afsluitende bijeenkomst. Belangrijk element in beide cursussen is dat we individueel en als groep genieten van vogels in hun natuurlijke omgeving.

De **Basis cursus 'Vogels leren kennen'** is – zoals de naam al doet vermoeden – gericht op de beginnende vogelaar. Aan de hand van het type biotoop leer je ruim 50 vogelsoorten kennen. Ook komen onderwerpen aan de orde als de anatomie en het beschrijven van vogels en weidevogelbescherming. De lessen zijn in Wijkcentrum *Waterkracht*, Ruys de Beerenbrouckstraat 106, de excursies telkens de daaropvolgende zaterdagochtend. Deze zijn in en rond Zutphen en duren ongeveer 3 uur tussen 06.00 en 12.00 uur.

Aan de cursus kunnen 20 personen deelnemen; bij de excursies werken we in groepjes van 5 à 6 cursisten. De eerste vier excursies lopen we circa 4 kilometer, de vijfde excursie is een fietsexcursie die we starten en eindigen achter het NS-station van Zutphen. Voor leden van de VWG bedragen de kosten van deelname € 90. Uiteraard heb je een verrekijker, vogelboek en voor de laatste excursie een fiets nodig en een map voor de hand-outs is handig. De data en onderwerpen zijn:

Nr.	Dag	Datum	Onderwerp	Excursie
1	dinsdag	3 mrt	Vogels van vijver en plas	7 mrt
2	dinsdag	24 mrt	Vogels in tuin en park	28 mrt
3	donderdag	16 apr	Vogels van grasland en akker	18 apr
4	dinsdag	5 mei	Vogels van bos en heide	9 mei
5	dinsdag	2 juni	Vogels in de stad	6 juni
6	dinsdag	9 juni	Afsluiting	-

Om deel te nemen heb je nodig:

- Verrekijker (8x42 bijv.)
- Algemene vogelgids (bijv. ANWB Vogelgids van Europa)
- Warme en waterdichte kleding en schoenen
- Fiets.

De **cursus Vogelzang** organiseren we voor de vogelaars die de smaak te pakken hebben gekregen en (meestal) al hebben deelgenomen aan de Basis cursus. In de cursus Vogelzang staat het leren herkennen van vogels aan hun zang centraal.

In de les oefenen we met het herkennen van een aantal karakteristieke soorten waarbij met name hun uiterlijk en de zang veel aandacht krijgen. We beginnen bij algemene standvogels van bos, tuin en park en eindigen bij de laat terugkerende moerasvogels. Daarnaast besteden we aandacht aan aspecten van broedvogels in het algemeen: territorium, nestgelegenheid, broedzorg etc.

De lesavonden zijn op **woensdag** en worden gehouden in Wijkcentrum De Uitwijk, Brink 116, Zutphen. De excursies zijn op de aansluitende zaterdag(ochtend). De lessen en excursies volgen het voorjaar, waarbij tijdens elke les en excursie weer een andere groep vogels centraal staat.

De eerste twee excursies gaan naar 'Landgoed Voorstonden', een gebied dat rijk is aan met name bosvogels. De derde excursie is meer in het open veld en daarvoor gaan we naar de 'Empese en Tondense heide'. Voor de vierde en vijfde excursie gaan we naar een zangvogelrijk gebied in een meer gevarieerd terrein en een moerasgebied. Houd in gedachten dat we voor de laatste twee excursies vroeg (ca. 5 uur) vertrekken om de zangvogels op z'n mooist (en meest herkenbaar) te kunnen horen. Voor de laatste excursie kan je gezien de reistijd beter ook de middag reserveren.

Nr.	Datum	Onderwerp	Datum	Excursie
1	4 maart	Algemene standvogels	7 maart	Vorstonden
2	25 mrt	Bosvogels, vroege trekvogels	28 mrt	Vorstonden
3	15 apr	Open veld en bosrand	18 apr	Empese en Tondense heide
4	6 mei	Late trekvogels	9 mei	Heekenbroek
5	3 juni	Moerasvogels	6 juni	Harderbroek
6	10 juni	Afsluiting		

Benodigdheden:

- Verrekijker (8x42 bijv.) en algemene vogelgids (bijv. ANWB Vogelgids van Europa)

- Facultatief: App Bird Sounds Europe (voor vogelgeluiden) op je smartphone (€ 4,99)
- Facultatief aanschaf boek: Veldgids Vogelzang van Dick Vos (KNNV-uitgeverij € 39,50).

De kosten voor deelname bedragen € 110. Dit is inclusief koffie, thee en hand-outs op de theorieavonden en de reiskosten voor de laatste twee excursies (bij de andere excursies gaan we op eigen gelegenheid). Het maximaal aantal deelnemers is 18. We verwachten ruime belangstelling voor deze cursus. Als je vaker dan één keer niet aanwezig kunt zijn, kan je beter een volgende keer deelnemen.

Meer informatie en aanmelden

Voor meer informatie over de Basis cursus kan je contact opnemen met Ton Bresser en voor informatie over de cursus Vogelzang met Erica Koning, beiden bereikbaar via vogelcursus.zutphen@gmail.com. Zowel voor de Basis cursus als voor de cursus Vogelzang, kan je je aanmelden door een mail te sturen naar vogelcursus.zutphen@gmail.com. In de mail vermeld je

- Naam van de cursus
- Eigen naam
- Adres
- Postcode en woonplaats
- Telefoonnummer
- Mailadres
- Lid Vogelwerkgroep Zutphen ja/nee.

Als je je hebt aangemeld krijg je begin januari bericht of je geplaatst bent. Je deelname is definitief als het cursusgeld door de VWG is ontvangen.

Het is natuurlijk ook weer leuk als we ons enthousiasme voor vogels over kunnen brengen op nieuwe leden, dus bij voldoende beschikbare plaatsen geven we in januari extern bekendheid aan de Basis cursus en stellen we deze ook open voor aankomende leden. De kosten bedragen dan € 105 inclusief het lidmaatschap voor 2026.

Jaargangen 'Vogels'

Gratis af te halen in Eefde: jaargangen van het tijdschrift Vogels van vogelbescherming Nederland, van 2001 tot en met 2025.

Belangstelling? Neem contact op met het secretariaat, liefst per mail.

Tellen

Vroege Vogels op de Onderlaatse Laak in het najaar van 2025.

Tijdens de trektellingen op de Onderlaatse Laak in het najaar houden we naast de doortrekkende vogels dagelijks een lijstje bij van alle soorten die we zien. Dus niet alleen van trekvogels, maar ook van de lokale soorten wat varieert van Aalscholver tot Zwartkop. De ene soort is al vroeg wakker, anderen komen later op gang. Afgelopen najaar heb ik iedere ochtend opgeschreven in welk kwartier van de vroege ochtendtelling de soort die ochtend het eerst werd gehoord of gezien.

Als vanouds onderscheiden we een paar periodes in de dag. De “vroege ochtendtelling” begint een half uur voor zonsopkomst tot twee uur daarna en duurt dus 10 kwartier. De “late ochtendtelling” begint meteen na de vroege ochtendtelling en duurt ook twee en een half uur, dus 10 kwartier. Voor dit overzicht zijn alleen de vroege ochtendtellingen gebruikt, dus van K1 t/m K10.

Van 36 vroege ochtendtellingen waren de lijstjes compleet; verdeeld over de volgende datums:

3 keer in augustus: 28, 29 en 30 augustus

12 keer in september: 2, 4, 5, 11, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28 en 29 september

14 keer in oktober: 1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 22, 29, 30 en 31 oktober

7 keer in november: 1, 4, 5, 6, 10, 11 en 17 november

Totaal gaat het hier dus om 36 vroege ochtendtellingen van 10 kwartier waarin 86 verschillende soorten werden waargenomen. Sommige werden slechts één keer gezien, anderen waren iedere ochtend aanwezig. Gemiddeld werd iedere soort 17,4 keer gezien.

Acht soorten werden tijdens alle 36 tellingen gezien (Ekster, Geelgors, Groene Specht, Grote Bonte Specht, Koolmees, Pimpelmees, Roodborst en Zwarte Kraai), vier soorten 35 keer (Houtduif, Rietgors, Vink en Witte Kwikstaart), vier soorten 34 keer (Gaai, Holenduif, Merel en Winterkoning), twee soorten 33 keer (Huismus en Spreeuw), enzovoorts.

Tien soorten werden slechts eenmaal waargenomen: Fitis, Fuut, Houtsnip, Kievit, Kleine Karekiet, Kleine Mantelmeeuw, Kruisbek, Kuifmees, Rode Wouw en Smelleken.

Wat bepaald de trefkans:

- De trefkans om bepaalde soorten aan te treffen neemt toe naarmate die vroeger wakker worden dan soorten die pas later op de ochtend actief worden zoals Havik, Rode Wouw en sommige van de vinkachtigen. Wanneer nachttrekkers als Roodborsten en lijsters stoppen met de trek, zul je die eerder in de ochtend tegenkomen dan dagtrekkers als Kneu en Appelvink die pas laat in de ochtend een keer op pad gaan.
- Vocaliteit is belangrijk; een groep ruziënde Eksters vallen nu eenmaal meer op dan een paartje zacht roepende Goudvinken.
- Sommige soorten kun je onmogelijk op alle tellingen waarnemen want ze zijn er nog niet, of ze zijn allemaal al vertrokken. De eerste Keep zagen we bijvoorbeeld pas op 28 september en de laatste Boerenzwaluw kwam dit jaar op 7 november langs.
- Algemene soorten als de Goudhaan kom je nu eenmaal vaker tegen dan zeldzamere soorten als Vuurgoudhaan.
- Vogels die van ver weg komen (b.v. Aalscholver), verschijnen later dan soorten die dichtbij hebben overnacht (Sperwer).

Van de 86 waargenomen soorten, werden er 40 tijdens 18 of meer tellingen gezien (zie tabel). De overige 46 soorten worden verder buiten wegen gelaten. De Roodborst was gemiddeld over de 36 tellingen het vroegst wakker. Gemiddeld werden die in K 1,0 (het eerste kwartier van de vroege ochtendtelling) waargenomen; op de voet gevolgd door de Buizerd (K 1,1) en Merel (K 1,3). De laatste drie van de veertig soorten waren alle drie soorten van de vinkachtigen, achtereenvolgens Kneu (K 5,4), Goudvink (K 5,7) en Putter (K 5,9). Duidelijk de langslapers.

Soorten welke tijdens 36 vroege ochtendtellingen, 18 keer of vaker werden waargenomen in volgorde van gemiddeld wakker worden.

N= aantal ochtenden waarop de soort werd gezien, en **K**= het kwartier waarin de soort gemiddeld het eerst werd waargenomen.

Soort	N	K	Soort	N	Ge	Soort	N	K	Soort	N	K	Soort	N	K
Roodborst	36	1,0	Vink	35	1,7	Sijs	26	2,4	Pimpelmees	36	3,5	Sperwer	26	4,5
Buizerd	32	1,1	Geelgors	36	2,0	Steenuil	19	2,5	Graspieper	28	3,7	Kauw	23	4,8
Merel	34	1,3	Koperwiek	21	2,0	Heggenmus	32	2,7	Groenling	29	3,8	Kolgans	21	5,0
Winterkoning	34	1,3	Rietgors	35	2,1	Holenduif	34	3,0	Goudhaan	22	4,0	Torenvalk	21	5,0
Zwarte Kraai	36	1,4	Tijftjaf	21	2,1	Spreeuw	33	3,0	Appelvink	28	4,1	Boomkruiper	19	5,4
Ekster	36	1,5	Gaai	34	2,1	Gr. Specht	36	3,1	Bl. Reiger	30	4,1	Kneu	21	5,4
Zanglijster	32	1,6	Houtduif	35	2,2	Witte Kwik	35	3,3	Grauwe Gans	30	4,2	Goudvink	27	5,7
Keep	20	1,7	Koolmees	36	2,2	Gr. B. Specht	36	3,4	Huisemus	33	4,2	Putter	18	5,9

Resultaten van trektellingen op de Onderlaatste Laak zijn hier te vinden:

<https://www.trektellen.nl/count/view/2805>

Michel Klemann
28 november 2025

Zonsopkomst 23 september 2025

Nationale Tuinvogeltelling

Van 30 januari t/m 1 februari is het weer zover: de Nationale Tuinvogeltelling.

Dankzij de tellers heeft Vogelbescherming de afgelopen decennia een beter beeld van de vogels in de winter in de tuinen gekregen.

En dat draagt weer bij aan het beschermen van de tuinvogels. Vervolgens is er (hopelijk) de stap naar een meer actieve houding t.a.v. vogel- en natuurbescherming.

Vorig jaar deden maar bijna 105.000 mensen mee aan dit grootste burgeronderzoek van Nederland.

Januaritelling

Meer tellen? Kijk op de website van de vogelwerkgroep www.vwg-zutphen.nl over hoe je kunt meedoen aan de januaritelling. Elke januari tellen we **alle** vogels in ons **hele**

werkgebied! Stuur voor meer informatie een mailtje naar Michel: michel.klemann@gmail.com

Bericht van de gemeente Bronckhorst

Vrijdag 19 december is het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) vastgesteld. Daarmee zijn de plannen die eerder in het ontwerp stonden, nu definitief.

Voor onze gemeente gaat het om de volgende onderdelen/ruimtebehoeften in het NPRD:

- **Laagvlieggebied helikopters.** Dit gebied ligt over een groot deel van de Achterhoek.
- **Corridors** (veilige gang in het luchtruim) voor onbemande drones voor cargo (vracht). Het betreft een directe vliegroute van militair luchtvaartterrein Deelen (bij Arnhem) naar Twente Airport.
- **Helikopterlandingsplaats** op de locatie Het Groote Veld aan de Sluitdijk in Lochem.

Hoe nu verder?

Defensie heeft alle zienswijzen beoordeeld en een Nota van Antwoord gepubliceerd. Het besluit is definitief, er is geen mogelijkheid voor bezwaar of beroep. Wij gaan de consequenties van het NPRD en de Nota van Antwoord voor onze gemeente in kaart brengen.

Communicatie naar inwoners

Defensie is verantwoordelijk voor de communicatie over dit besluit en het vervolg van de plannen. Toch vinden wij het als gemeente Bronckhorst noodzakelijk om onze inwoners te informeren. Dat doen wij via:

- Onze gemeentepagina in het Contact
- Onze website
- Brieven naar direct omwonenden van helikopterlandingsplaats Groote Veld.
- Mails naar alle dorpsbelangenorganisaties en partners.

Meer informatie

Wilt u meer weten over het kabinetsbesluit, kijk dan op <https://nprd.inspraak.defensiedichtbij.nl/>. Heeft u vragen, dan kunt u telefonisch contact opnemen met het belteam van defensie via 1400 (kies 2 voor overige vragen). Het belteam is tot en met 24 december aanwezig. Heeft u vragen aan de gemeente dan kunt u contact opnemen met Lotte Leppink, via telefoon 06-48511527. Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Nieuws over de website

infosite.vwgzutphen@gmail.com

Door Rob van Swieten

Het is altijd een streven om op de website een beetje actueel te blijven over wat er speelt in ons werkgebied en of landelijk vogelnieuws. Dit lukt niet altijd uiteraard.

Zo bleven er de afgelopen periode wat zaken achter om gezondheidsredenen. De concentratie en het lang achter de laptop zitten, vraagt veel energie. Dan blijkt ook maar weer hoe kwetsbaar zaken kunnen zijn als je het in je eentje moet bijwerken. Maar daar komt gelukkig verandering in en ik krijg hulp in 2026, zodat er wat zaken verdeeld kunnen worden.

Voor nu is het zaak de boel weer rustig op te pakken. Langzaam breiden we de website weer wat uit, onder andere in samenwerking met de cursuscommissie, en ook de uilenwerkgroep gaat zich inzetten in 2026 om de teksten weer wat te vernieuwen.

Ook jullie als lid van de Vogelwerkgroep mogen uiteraard ideeën aandragen, een mooie belevenis tijdens de vogeltochten in de omgeving van Zutphen, of een mooie waarneming met foto sturen. Alles is mogelijk.

Plannen genoeg voor 2026. Maar eerst dit jaar maar afsluiten.

Deze maand nieuw op de site: Verslag watervogeltellingen december 2025, verslagje van de Jonge Vogelaars, vogel van het jaar 2026, verslag nestkastseizoen van SOVON, 6 tips voor hygiënisch vogelvoeren, vogelgriep treft ook Zutphen, bidden langs de weg enz..

Kortom neem even een kijkje op de homepage van <https://www.vwg-zutphen.nl/>

Ideeën, vragen over of iets voor de website? Stuur gerust een mail naar

infosite.vwgzutphen@gmail.com

Van het bestuur voor alle leden:

Contact

Werkgroepen: via mailadres van de werkgroep of via het secretariaat.

Voor alle andere zaken: vwgzutphen@gmail.com